

www.nfunorge.org
Youngstorget 2B, 0181 Oslo
Postboks 8954, Youngstorget,
0028 Oslo
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
E-post: post@nfunorge.org
www-facebook.com/NFUorge

07.02.2023

Innspill til representantforslag om å styrke lære kandidatordningen og gjøre den tilgjengelig for flere

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) er en menneskerettsorganisasjon, som arbeider for full deltakelse og likeverd, og mot diskriminering. NFU skal ivareta interessen til mennesker med utviklingshemming og deres familier, overfor sentrale, regionale og lokale myndigheter. NFU har ca. 8500 medlemmer.

I praksis har elever med utviklingshemning fritak fra læreplanene, noe som medfører at opplæringsmålene forsvinner. Løsningen på manglende opplæringsmål og manglende yrkesopplæring ligger i koordinering mellom skole og arbeidsliv. Mange av våre medlemmer er i målgruppen for lære kandidatordningen. Likevel er det få av våre medlemmer som går et slikt løp. Om det skyldes mangel på læreplasser, manglende kunnskap om muligheten eller manglende forventninger til elevens evner, er uklart. Vi mener at økt bruk av lære kandidatordningen for elever med utviklingshemming vil bidra til at disse elevene får verdifull kunnskap og erfaring fra arbeidslivet, som igjen vil bidra til økt sysselsetting av personer med utviklingshemming etter videregående opplæring. I den forlengelsen støtter vi også forslaget om en grundigere målgruppeavklaring. Dette bidrar til at treffsikkerheten blir bedre, noe som kan resultere i at flere fylkeskommuner tar ordningen i bruk.

Samfunnsøkonomisk er lære kandidatordningen lønnsom. Bedriften vil få mer kompetent arbeidskraft. Eleven vil få en relevant yrkesopplæring. Fylkeskommunen vil kunne gi elever med utviklingshemming en bedre og mer relevant opplæring. Elever med utviklingshemming kan ha rett til utvidet tid på videregående skole, med inntil to år ekstra. Med en planmessig yrkesopplæring rettet mot en lære kandidatordning, kan yrkesopplæringen for elever med utviklingshemming også følge det kjente mønsteret med to år på skole og to år med yrkesrettet undervisning i vekst- og arbeidsinkluderingsbedrifter. Fylkeskommunen vil spare store beløp ved at lære kandidatordningen benyttes. Når yrkesopplæringen har et kortere løp, vil den også gjennomføres på kortere tid. En kan derfor legge til grunn at en slik ordning er samfunnsøkonomisk forsvarlig.

Lære kandidatordningen er i utgangspunktet et godt virkemiddel, men det er stor variasjon i hvordan de forskjellige fylkeskommunene tilrettelegger for ordningen. Noen fylkeskommuner legger godt til rette for lære kandidatordningen, for eksempel Østfold, men i de fleste fylkeskommuner er det lite kunnskap og interesse for

ordningen. For å bedre situasjonen bør det etableres nasjonale retningslinjer og stimuleringsordninger, slik at fylkeskommunene satser på ordningen. Bosted skal ikke være avgjørende for om man får et godt tilbud om videregående opplæring, herunder hvem som får dra nytte av lære kandidatordningen.

NFU mener også at det er på sin plass at det innføres yrkestitler for ferdige lære kandidater. Yrkestittelen bør naturligvis ha en sammenheng med den praktiske kompetansen som eleven har opparbeidet seg, eksempelvis kokkeassistent eller frisørassistent. På den måten sikres det at elever som benytter seg av denne ordningen får anerkjennelse for sitt harde arbeid, en mestringsfølelse og ikke minst en rettmessig plass i arbeidslivet.

Alle elever som har særlige behov må få mulighet til opplæring i bedrift, uavhengig av bosted. På den måten sikrer man at elever med utviklingshemming sidestilles med andre elever. På bakgrunn av redegjørelsen ovenfor støtter vi forslaget om å styrke lære kandidatordningen som et tilbud til elever med særlige tilretteleggingsbehov eller utviklingshemming. Vi støtter også forslaget om at det foretas vurdering av om det skal innføres yrkestitler ved enden av lære kandidatutdanningen.

Med vennlig hilsen

(sign.)

Hedvig Ekberg
Generalsekretær

(sign.)

Mariam Ashraf
Juridisk rådgiver